

Nr 571

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, om rätt för enskilda rörelseidkare och jordbrukare att göra skattefria avsättningar för egen pensionering.

Av vital betydelse då det gällt att ordna pensionsfrågan för de i näringslivet anställda har varit den rätt som givits juridiska personer att göra skattefria avsättningar till pensionsfonder utan att behöva undandraga rörelsen medel för avsättningar. Företagarna har på grund härav kunnat göra hela sitt företagssparande aktivt verksamt inom företagen, trots att "skattekredit" som erhållits för de avsatta beloppen icke beskattas inom företagen utan endast i den mån de utges i form av pensioner till anställda.

Förutsättningarna för att sådana för såväl arbetsgivare som arbetstägare fördelaktiga bestämmelser kunnat medgivas har givetvis måst vara att garantier skapats dels för att de avsatta medlen inte skall kunna förlösas till men för de pensionsberättigade, dels för att statens latent skattefordran icke skulle bli imaginär.

En utvidgning av rätten att avsätta medel till pensionsfond utan att medlen undandrages rörelsen även till andra skattskyldiga än de juridiska personerna är i hög grad önskvärd. Principiellt föreligger icke någon som helst skillnad. Även om det förhåller sig så, att det i mindre rörelser ofta är ägaren som utför det väsentliga arbetet, har man anledning att för hans egen liksom för de anställdas del ge samma rätt som tillkommer de juridiska personerna. För dessa senare råder visserligen för närvarande den begränsningen, att skattefri avsättning icke får ske i vad avser medel som skall användas för pensionering av i företaget anställd huvuddelägare. I denna fråga väcks förslag om rättelse i annat sammanhang. Vad som då återstår är att söka en metod, som även för enskilda rörelseidkare ger sådana möjligheter till pensionsavsättningar med bevarande av medlen helt eller i huvudsak inom rörelsen. Då vi här talar om enskilda rörelseidkare innefattar vi även jordbrukare. I skattelagstiftningen skiljer man visserligen rent systematiskt mellan inkomst av rörelse och inkomst av jordbruksfastighet. Principiellt råder dock icke någon skillnad i detta avseende.

Svårigheten då det alltså gäller enskilda rörelseidkare och jordbrukare är uppenbarligen att få till stånd den erforderliga kontrollen. Garanti måste finnas dels för att de avsatta medlen verkligen kan komma de pen-

sionsberättigade till godo, dels för att statens skattefordran inte blir osäker eller rent av måste avskrivas.

Vad angår den förstnämnda frågan finns det möjligheter att för olika företagsgrupper ordna en kollektiv garanti. Förslag i detta avseende framför vi i andra motioner. I de fall då det gäller företagare som ej har andra personer anställda hos sig är givetvis här sist berörda fråga ej av betydelse annat än för den skattskyldige själv. Han får ensam bära följderna i händelse de avsatta medlen skulle gå till spillo. Det återstår då att finna en väg för att garantera statens skattefordran.

En anordning där enskilda rörelseidkare och jordbrukare får rätt att för sin egen pensionering göra skattefria avsättningar till en pensionsfond, vilken sålunda är avsedd att tagas i anspråk då rörelseidkaren eller jordbrukaren upphör med sin yrkesverksamhet, innebär i och för sig att man åstadkommer en resultatutjämning. I stället för att beskatta den inkomst som avsättes under den skattskyldiges aktiva period, då hans marginalskatt på grund av beskattningens progressivitet kan vara relativt hög, förskjuter man beskattningen till en tidpunkt då marginalskatten normalt måste vara lägre. I princip måste detta vara en riktig ordning i ett beskattningssystem som bygger på skatteförmågeprincipen. Den omständigheten att utformningen av vårt skattesystem grundas på principen om beskattningsårets slutenhet är blott uttryck för en praktisk nödvändighet. Varje åtgärd som är ägnad att mildra de stundom obilliga verkningarna av denna ordning måste därför vara att hälsa med tillfredsställelse.

Förutom då det gäller avsättningar till pensionsfonder förekommer en sådan förskjutning av beskattningen framåt i tiden bl. a. i fråga om avsättningar till investeringsfonder, verkställda av juridiska personer. Numera gäller såsom villkor för sådana avsättningar att viss del av avsättningen skall inbetalas å spärrat konto i riksbanken. Denna insättning motsvarar statsskatten å de avsatta medlen. En liknande anordning bör kunna tillämpas beträffande enskilda rörelseidkare och jordbrukare, som önskar göra avsättningar till pensionsfond för sin egen framtida pensionering. Vi förordar, att riksdagen fattar beslut i sådan riktning.

Beträffande avsättningarnas storlek under de olika åren torde bestämmelser böra ges rörande det maximala beloppet. Vi förordar härutinnan att vad som nu gäller i fråga om de juridiska personernas avsättningar till pensionsfonder i tillämpliga delar skall gälla även för enskilda rörelseidkare och jordbrukare.

För att avdragsrätt skall medgivas för de till pensionsfond avsatta medlen bör den skattskyldige i riksbanken ha insatt 15 % av årets avsättning. Insättningen bör vara spärrad intill dess den skattskyldige till beskattning

återför pensionsmedel, i vilket fall ett belopp motsvarande 15 % av det återförda beloppet bör frigöras för gäldande av skatten. Lämpligen kan detta ske genom att riksbanken efter anmälan från taxeringsnämnden om att avsatta pensionsmedel återförts till beskattning översänder motsvarande skattebelopp till vederbörande uppbördsmyndighet.

Den här föreslagna procentsatsen för insättning å spärrat konto i riksbanken kan vid första betraktandet måhända anses väl låg med hänsyn till nu gällande marginalskatter. Tar man emellertid hänsyn till att flertalet av de här berörda skattskyldiga vid den tid då de lämnat sin förvärvsverksamhet väsentligen icke kommer att ha annan inkomst än den pension de sålunda berett sig själva och att alltså denna skall konsumera även ortsavdrag, torde procentsatsen kunna bedömas såsom ganska väl avvägd såväl från den enskildes som från statens synpunkt.

Under åberopande av vad vi här anfört hemställer vi,

dels att riksdagen måtte besluta sådan ändring av gällande skatteförfattningar att enskilda rörelseidkare och jordbrukare medges rätt att göra skattefria avsättningar för egen pensionering enligt de grunder som i motionen angivits,

dels att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig lagtext.

Stockholm den 26 januari 1956

Jarl Hjalmarson

Ernst V. Staxäng

Martin Skoglund

T. G. von Seth

Einar Hægglom

Elis Håstad

Alarik Hagård

Leif Cassel
